

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123255289
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:6123255289.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a členiek senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Kataríny Krochtovej, v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava - Petržalka, IČO: 35 724 803, právne zastúpený Remedium Legal, s.r.o. so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava - Ružinov IČO: 53 255 739, proti žalovanému: J. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX (OÚ), XXX XX I., o zaplatenie 10.619,06 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 16Csp/75/2023-138 zo dňa 19.10.2023, takto jednomyseľne

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok vo výroku II. a súvisiacom výroku III. o trovách konania.
- Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ a „súd“) napadnutým rozsudkom vo výroku I. konanie v časti o zaplatenie sumy 900,- Eur zastavil, vo výroku II. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vo výroku III. vyslovil, že žalobca nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.

2. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 a 5, § 54 ods. 1 a 2 a § 39 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 7 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1 a 2, § 11 ods. 1 a 2 a § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“ a „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“).

3. Zo zisteného skutkového stavu súdu prvej inštancie vyplýva, že právny predchodca žalobcu Slovenská sporiteľňa, a.s., a žalovaný uzatvorili dňa 15.11.2016 Zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, ktorej súčasťou sú Všeobecné obchodné podmienky v znení ich dodatkov. Na základe tejto zmluvy banka poskytla žalovanému úver v celkovej výške 20.000,- Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť v 96 mesačných splátkach po 306,90 Eur, pri RPMN vo výške 10,81 %, pri ročnej úrokovej sadzbe 10,90 %, celkovej čiastke 29.460,86 Eur a pri konečnej splatnosti úveru dňom 17.11.2024. Listom zo dňa 01.02.2022 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému mimoriadnu splatnosť úveru s povinnosťou uhradiť sumu 12.259,87 Eur. Dňa 30.06.2022 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému postúpenie pohľadávky na aktuálneho žalobcu, ku ktorému došlo na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 23.06.2022. Súd prvej inštancie skúmal splnenie povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a s tým súvisiacu otázku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. V súvislosti so skúmaním bonity spotrebiteľa uviedol, že za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej

finančnej situácii. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti od frekvencie splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak aj stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t. j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje. Súd ďalej konštatoval, že podľa vyjadrenia žalobcu mal žalovaný deklarovať príjem vo výške 2.000,- Eur. Pokiaľ ide o výdavky, tak žalobca uviedol, že ako mesačné úverové zaťaženie bral do úvahy len splátku novoposkytnutého úveru pri výške životného minima 379,- Eur pre jednu plnoletú a dve maloleté osoby. V tejto súvislosti dodal, že nepostačuje, ak žalobca (právny predchodca) pri výdavkoch vychádzal iba zo sumy životného minima a nezohľadnil náklady na bývanie, dopravu, domácnosť. Preto súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, aby právny predchodca skúmal príjmy a hlavne výdavky žalovaného, čo znamená, že zjavne nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., ale naopak, tieto svoje povinnosti porušil, čím sú naplnené predpoklady hmotnoprávnej fikcie podľa § 11 ods. 2 zákona prvá veta, t. j., že nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Súd zdôraznil, že žalovaný refinancoval svoj predošlý úver, preto naznačené skúmanie bonity je potrebné vyhodnotiť minimálne ako ľahkovážne. V konaní neboli splnené zákonné predpoklady pre platné postúpenie pohľadávky. Podľa zmluvy bola konečná splatnosť úveru dňa 17.11.2024 (96 splátok od 17.12.2016). K vyhláseniu predčasnej splatnosti nedošlo, a teda Slovenská sporiteľňa, a. s. nemohla postúpiť žalobcovi dňa 23.06.2022 tzv. „živý úver“. Pokiaľ teda Slovenská sporiteľňa, a. s. postúpila svoju pohľadávku na žalobcu, konala v rozpore s ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách, ale aj s § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Z tohto dôvodu je zmluva o postúpení pohľadávky neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka (pre rozpor tohto právneho úkonu so zákonom - ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách a § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch). S poukazom na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu súd žalobu zamietol.

4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, keďže mu žiadne trovy v konaní nevznikli. Zároveň konštatoval, že žalobca, ktorý nemal v konaní úspech, nemá právo na náhradu trov konania.

5. Proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie (o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti) podal odvolanie žalobca z dôvodov, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie podal z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f), a h) CSP.

6. Žalobca v odvolaní namietal, že súd vec nesprávne právne posúdil v otázke skúmania bonity. Tvrdil, že ak veriteľ posudzoval bonitu (aspoň) jedným zo spôsobov uvedených v ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. tak, ako v prejednávanom prípade, potom nemohlo dôjsť k hrubému porušeniu povinností (resp. nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu povinností veriteľa posudzovať bonitu spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou). Žalobca uviedol, že súdu predložil vyjadrenie, v ktorom uviedol, akým spôsobom bola zo strany jeho právneho predchodcu skúmaná bonita, pričom v prílohe predmetného vyjadrenia bol priložený listinný dôkaz - Výpočet primárnej návratnosti (kalkulácia ukazovateľa schopnosti splácať), z ktorého je zrejmé, že právny predchodca žalobcu realizoval i dopyt do Sociálnej poisťovne a do úverového registra. Z uvedeného dôvodu sa žalobca nestotožnil s tvrdením súdu o tom, že svoje tvrdenia ohľadom skúmania bonity nepodložil. Žalobca uviedol, že jeho právny predchodca zvolil správny postup overenia bonity žalovaného, ktorý v konaní riadne preukázal. Opätovne dodal, že primárna návratnosť bola overená tak, že existujúce záväzky spotrebiteľa veriteľ overil dopytom do úverového registra zo dňa 14.11.2016, z ktorého je zrejmé, že spotrebiteľ mal v čase podania žiadosti o úver splátkový úver s celkovou mesačnou splátkou 267,98 Eur. Splátkový úver mal byť použitý v zmysle čl. II ods. 1 Zmluvy na vyplatenie vyššie uvedeného existujúceho splátkového úveru v tej istej banke s aktuálnym zostatkom 16.945,52 Eur so splátkou 267,98 Eur. Poskytnutím nového úveru vyššie uvedený záväzok zanikol jeho splatením. Veriteľ preto počítal pri posudzovaní bonity s existujúcim úverovým zaťažením vo výške 0,- Eur. V žiadosti o úver žalovaný deklaroval príjem 2.000,- Eur, ktorý veriteľ overil dopytom do Sociálnej poisťovne dňa 15.11.2016 s pozitívnym výsledkom. Žalovaný bol zamestnaný u zamestnávateľa IČO:

31 686 605 od 17.07.2000. V rámci nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb bral veriteľ do úvahy životné minimum spotrebiteľa a dvoch vyživovaných detí, nakoľko spotrebiteľ v žiadosti uviedol počet členov domácnosti 4 a rodinný stav uviedol ako ženatý/vydatá. Životné minimum na členov domácnosti spotrebiteľa ku dňu poskytnutia úveru bolo teda vo výške 379,- Eur (198,09 Eur + 90,42 Eur + 90,42 Eur) - minimum žiadateľa o úver a dvoch maloletých detí. Výpočet disponibilného zostatku z príjmu bol teda realizovaný takto: 2.000,- Eur (príjem) - 0,- Eur (existujúce záväzky) - 379,- Eur (paušálna suma výdavkov) = 1.621,- Eur. Disponibilný zostatok bol vyšší ako splátka schvaľovaného úveru. Splátka poskytnutého úveru bola nižšia ako disponibilný zostatok, a preto bola splnená podmienka primárnej návratnosti z disponibilných príjmov klienta. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalovaný mal dostatočnú finančnú rezervu na splácanie poskytnutého úveru a poskytovateľ úveru posúdil s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať poskytnutý úver. Odborná starostlivosť pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať úver (t. j. pri posudzovaní bonity) bola podľa názoru žalobcu zachovaná. V rámci kontraktačného procesu nedošlo k porušeniu žiadnej povinnosti veriteľa. Pri posúdení bonity žalovaného boli do úvahy vzaté všetky dostupné informácie, pričom výsledkom daného posúdenia schopnosti žalovaného splácať úver bol jednoznačný záver o jeho platobnej spôsobilosti/schopnosti splácať daný úver. Na základe uvedeného je potrebné zdôrazniť, že právny predchodca žalobcu pri skúmaní schopnosti splácať úver postupoval v súlade so zákonom a s odbornou starostlivosťou dostatočne preskúmal bonitu žalovaného. Tvrdiť nedostatok odbornej starostlivosti pri skúmaní bonity by totiž bolo z dikcie ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch možné len v tom prípade, ak by veriteľ posudzoval schopnosť splácať úver spotrebiteľom bez akýchkoľvek údajov o jeho príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Keďže veriteľ disponoval údajmi potrebnými na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať úver, žalobca zastáva názor, že povinnosť veriteľa skúmať bonitu klienta s odbornou starostlivosťou bola zachovaná. Žalobca namietal, že súd nemôže ani v spotrebiteľskom spore nahrádzať procesnú aktivitu strán v celom rozsahu - v predmetnom prípade žalovaný nepredložil a nenavrhol vykonať žiadny dôkaz za účelom preukázania, že právny predchodca žalobcu neskúmal jeho bonitu. Podľa názoru žalobcu je napadnutý rozsudok prekvapivý a nepredvídateľný, keďže za nespornosti skutkových tvrdení podložených relevantnými dôkazmi súd bez akejkoľvek procesnej aktivity žalovaného tieto sám iniciatívne a tendenčne poprel a opätovne dospel k svojvoľnému záveru o nedostatočnom skúmaní bonity právnym predchodcom žalobcu. Žalobca nespochybnil, že súd v spotrebiteľských sporoch môže vykonať dôkazy, ktoré nenavrhnú strana v postavení spotrebiteľa, ale toto vykonanie dôkazu nad procesný návrh spotrebiteľa v sebe nezahŕňa aj popieranie skutkových tvrdení súdom, ktoré neboli popreté samotným spotrebiteľom - t. j. súd nebol podľa názoru žalobcu oprávnený nad zákonný rámec nahrádzať procesnú aktivitu žalovaného, ale mal tieto tvrdenia vyhodnotiť ako nepopreté tvrdenia. Na podporu svojej argumentácie žalobca poukázal na niektoré rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, Krajského súdu v Košiciach, Krajského súdu v Banskej Bystrici a Krajského súdu v Trnave. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe, resp. v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 CSP ho zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo v súlade s § 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP zverejnené na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Prešove.

9. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05). Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a už len na zdôraznenie dodáva:

11. Súd prvej inštancie správne právne posúdil Zmluvu o splátkovom úvere (spotrebiteľský úver) zo dňa 15.11.2016 uzavretú medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným ako zmluvu spotrebiteľskú a správne na daný zmluvný vzťah aplikoval právnú úpravu o ochrane spotrebiteľa podľa Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd zastáva názor, že správne postupoval súd prvej inštancie, ak aj napriek tomu, že spotrebiteľ v rámci svojej procesnej obrany nenamietal skúmanie jeho bonity, podrobil svojmu prieskumu aj splnenie povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Naznačený postup súdu prvej inštancie je v súlade s ustanovením § 295 CSP, podľa ktorého súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz. Súd je vždy povinný ex offo poskytnúť ochranu spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane, a to aj v prípade, že sa spotrebiteľ svojich práv v konaní nedovoľáva.

12. K potrebe skúmania splnenia povinnosti dodávateľa pri overovaní bonity spotrebiteľa ex offo, poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ zn. C - 679/18, podľa ktorého článku 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

13. Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštancie bol v spotrebiteľskom spore s ochranou slabšej strany v zmysle označeného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ povinný skúmať ex offo splnenie povinnosti veriteľa spočívajúcu v preverení bonity spotrebiteľa pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

14. V tomto kontexte námietku žalobcu o tom, že rozhodnutie súdu založené na nesplnení povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, je preňho prekvapivé a nepredvídateľné, je potrebné kvalifikovať ako nedôvodnú. V prejednávanej veci bol žalobca na preukázanie splnenia tejto povinnosti vyzvaný. Z doterajšej rozhodovacej praxe súdov v spotrebiteľských sporoch musí byť žalobcovi zrejmé, že otázka skúmania bonity je jej bežnou súčasťou. Súdny sú povinný k nej pristupovať ex offo, a preto takýto procesný postup nemôže znamenať žiaden excés, či moment, ktorý by vedel prekvapiť.

15. Žalobca súčasne namietal nesprávne právne posúdenie splnenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch jeho právnym predchodcom, na základe čoho došlo k následku podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalobca tvrdil, že preukázal splnenie danej povinnosti, keďže predložil dôkaz „Výpočet primárnej návratnosti (kalkulácia ukazovateľa schopnosti splácať)“, z ktorého je podľa žalobcu zrejmé, že jeho právny predchodca realizoval dopyt do Sociálnej poisťovne a do úverového registra.

16. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnú normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových

záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani táto odvolacia námietka naplnená nebola.

17. Žalobca tvrdil, že pôvodný veriteľ splnil povinnosť podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie zastáva názor, že žalobca túto skutočnosť nepreukázal. V okolnostiach daného prípadu nemôže byť požadovaným dôkazom „Výpočet primárnej návratnosti (kalkulácia ukazovateľa schopnosti splácať)“, na ktorý žalobca poukázal, pretože z tohto listinného dôkazu síce vyplývajú informácie zisťované bankou (dopyt do úverového registra a do Sociálnej poisťovne), avšak tento dôkaz nepreukazuje, či pôvodný veriteľ skúmal aj ďalšie bežné výdavky žalovaného, napr. na domácnosť, stravu, atď. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie nevyplývalo, aby právny predchodca žalobcu mal vôbec vedomosť o nákladoch na bývanie, nákladoch na stravu, lieky, resp. iných životných nákladoch žalovaného. Najmä pokiaľ ide o výdavky žalovaného, nebolo preukázané, aby došlo k ich dostatočnému skúmaniu.

18. Hodnotenie bonity určitého bankového klienta je výsledkom úverovej analýzy, ktorá je súčasťou úverového procesu. Po fáze žiadosti o úver nasleduje fáza skúšky úverovej spôsobilosti žiadateľa (analýza úverovej schopnosti), v rámci ktorej sa analyzujú tri hlavné oblasti: právne pomery žiadateľa, osobná dôveryhodnosť žiadateľa a jeho hospodárska a finančná situácia. U individuálnych žiadateľoch banka posudzuje osobné údaje ako vek, pohlavie, vzdelanie, profesiu, rodinný stav a tiež trvalé príjmy a pravidelné výdaje žiadateľa, či celej domácnosti. Banka skúma tiež žiadateľovu úverovú históriu a platobnú morálku. Jedným zo zdrojov (nie jediným) týchto informácií je Spoločný register bankových informácií (SRBI), ktorý zhromažďuje informácie o úveroch a dlžníkoch z podnikateľskej sféry od všetkých slovenských bánk a pobočiek zahraničných bánk pôsobiacich na Slovensku.

19. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, aby pôvodný veriteľ skúmal príjmy a hlavne výdavky spotrebiteľa. Zdôraznil, že pokiaľ ide o výdavky, pôvodný veriteľ vzal do úvahy úverové zaťaženie pri výške životného minima 379,- Eur. V zhode s názorom súdu prvej inštancie je aj odvolací súd toho názoru, že takéto skúmanie úverovej schopnosti spotrebiteľa je formálne. Právny predchodca žalobcu totiž nepodrobil dôkladnej analýze domáci rozpočet spotrebiteľa, ktorý by hodnoverne preukázal schopnosť spotrebiteľa splácať splátku úveru zo zostatku peňažných prostriedkov. Žalobca tvrdil, že splnenie povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch je splnené, ak preukáže, že túto povinnosť splnil jedným zo spôsobov podľa tretej vety § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch.

20. Účastník má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nesplnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ účastník konania nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia, a že z toho dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci (či už z dôvodu nečinnosti účastníka, ktorý nesplnil povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec) [napr. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/58/2020 zo dňa 26.01.2021].

21. Odvolací súd je toho názoru, že žalobca nepostupoval s odbornou starostlivosťou a hoci nahliadol do príslušných registrov, nepreukázal, aby pôvodný veriteľ dôsledne skúmal príjmy a výdavky spotrebiteľa za účelom preukázania jeho schopnosti splácať spotrebiteľský úver. Inými slovami žalobca nepreukázal, že pri overovaní bonity žalovaného jeho právny predchodca mal k dispozícii dostatočné údaje o výdavkoch spotrebiteľa, čo vedie k záveru, že pri posudzovaní jeho žiadosti o úver nemal k dispozícii všetky relevantné údaje. Dôsledkom podcenenia skúmania bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý porušil povinnosť s odbornou starostlivosťou posudzovať bonitu spotrebiteľa. V zmysle § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch skutočnosť, že veriteľ nesplnil požadovanú povinnosť, znamená, že veriteľ nemohol žiadať jednorazové splatenie úveru. Hrubým porušením povinnosti podľa § 7 ods. 1 citovaného zákona je posudzovanie bonity spotrebiteľa bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy.

22. Postup právneho predchodcu žalobcu je preto potrebné v konkrétnych okolnostiach hodnotiť podľa ustanovenia § 11 ods. 2 veta prvá zákona o spotrebiteľských úveroch ako nekonanie s odbornou starostlivosťou pri posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. S nesplnením tejto povinnosti zákon spája účinky v podobe zániku oprávnenia veriteľa vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Odvolacia námietka žalobcu o nesprávnom právnom posúdení sankcií za nesplnenie povinnosti pôvodného veriteľa konať s odbornou starostlivosťou pri skúmaní bonity žalovaného je tak neopodstatnená. Dôsledkom toho je potom aj absolútna neplatnosť právneho úkonu - vyhlásenia mimoriadnej splatnosti, pretože tento úkon odporuje zákonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Nakoľko veriteľ využil svoje právo na zosplatenie pohľadávky v rozpore so zákonom, je vyhlásenie o mimoriadnej splatnosti úveru k 31.01.2022 neplatné.

23. Vychádzajúc z obsahu Zmluvy o splátkovom úvere (spotrebiteľský úver) zo dňa 15.11.2016 bol medzi stranami sporu dohodnutý termín konečnej splatnosti úveru na 96 mesiacov s konečnou splatnosťou k 17.11.2024. Vzhľadom na neplatné zosplatenie úveru, ako aj s poukazom na to, že v čase postúpenia pohľadávky k 23.06.2022, nebola pohľadávka splatná ani podľa zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je za použitia § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch potrebné uzavrieť, že postúpenie pohľadávky pre rozpor so zákonom nebolo platné podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Tým nie je daná aktívna vecná legitímácia žalobcu, a preto súd prvej inštancie dospel k správneému záveru, keď žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

24. Žalobca na podporu svojej argumentácie o splnení povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch poukázal v odvolaní na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Prešove (napr. sp. zn. 17CoCsp/41/2022 zo dňa 19.01.2023, sp. zn. 10CoCsp/3/2022 zo dňa 09.02.2023, sp. zn. 1CoCsp/19/2021 zo dňa 25.11.2021, etc.), či rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach (napr. sp. zn. 3CoCsp/68/2022 zo dňa 14.09.2023, sp. zn. 5CoCsp/85/2021 zo dňa 31.08.2022) alebo Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoCsp/3/2022 zo dňa 27.05.2022. Vo vzťahu k uvedenému odvolací súd uvádza, že aktuálnejšia rozhodovacia prax Krajského súdu v Prešove (napr. rozsudok sp. zn. 18CoCsp/24/2023 zo dňa 19.12.2023) sa voči splneniu povinnosti veriteľa skúmať bonitu spotrebiteľa stavia kritickejšie, keď už za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch považuje aj neúplne zisťovanie jedného z kritérií podľa § 11 ods. 2 tretia veta citovaného zákona. V danom prípade však súd prvej inštancie z nesplnenia povinnosti veriteľa vyvodil nekonanie s odbornou starostlivosťou. Túto vzhliadol vo formálnom prístupe, keď nedošlo k dôslednému skúmaniu príjmov a najmä výdavkov spotrebiteľa, čo znemožnilo veriteľovi objektívne posúdiť úverové možnosti spotrebiteľa. Postup veriteľa súd nekvalifikoval ako hrubé porušenie povinnosti, ktorému neexistencii sa žalobca v odvolaní obsažne venoval. Práve tým, že veriteľ neskúmal dôsledne a zodpovedne bonitu spotrebiteľa, t. j. nekonal s odbornou starostlivosťou, obral sa o právo požadovať jednorazové splatenie úveru.

25. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti (výrok II.) a v súvisiacom výroku o trovách konania (výrok III.) potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP.

26. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný, keďže na základe ním podaného odvolania odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil. Úspešnému žalovanému žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevznikli, keďže k žalobcom podanému odvolaniu sa nevyjadril. Preto odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi nepriznal.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).